

Ekonomický rozměr dobrovolné práce v neziskovém sektoru

JAKUB DOSTÁL

7. 5. 2014

Cíle dnešní hodiny:

- Podat základní přehled o dobrovolnictví
- Identifikovat jeho ekonomický rozměr, včetně možností jeho zachycování
- Uvést základní principy ve finančním řízení dobrovolnictví

Dobrovolnictví a neziskový sektor

- Strukturálně-operacionální definice neziskového sektoru (Salamon, Anheier), neziskový sektor tvoří instituce, které jsou:
  - Organizované
  - Soukromé
  - Neziskové
  - Samosprávné
  - Dobrovolné

Dobrovolné...

- s účasti **dobrovolníků**
- existence nějakého **dobrovolného elementu**
- Požadavek **nepovinnosti členství** či jiné účasti na činnosti organizace
- Využívají **dobrovolnou účast na svých činnostech**, jak formou neplacené práce, tak formou darů nebo čestné účasti ve správních radách. (Škarabelová 2005, s. 24)

Co je to dobrovolnictví?

5

- Nepanuje zcela shoda na jednotné definici dobrovolnictví Frič, Pospíšilová a kol. (2010, s. 9)
- V různých definicích můžeme nalézt minimálně tři společné prvky, a sice že dobrovolnictví:
  - Je nepovinné
  - Bez nároku na odměnu
  - Ve prospěch ostatních.
  - Méně častým, ale stále frekventovaným prvkem, je podle nich organizovanost. Dekker a Halman (2003)

Definice dobrovolnictví MV ČR

- „Dobrovolnictví je veřejně prospěšná činnost konaná dobrovolníky svobodně a bez nároku na odměnu.“ (MVČR)

Definice ILO

- Salamon, Sokolowski a Haddock, (2011, s. 225) a manuál ILO k měření dobrovolnické práce (2011):
- Dobrovolnictví je:
  - „**neplacená nepovinná práce**,
  - *vykonávaná jak skrze určitou **organizaci**, tak **přímo**,*
  - ***mimo vlastní domácnost** či rodinu **dobrovolníků**.“*

Právní pozadí dobrovolnictví v ČR

- Dobrovolnictví nebylo v 90. letech minulého století zakotveno v žádném obecně platném právním dokumentu ČR
  - Od roku 2000 se situace postupně mění
- zákon č. 198/2002 Sb., **o dobrovolnické službě**
  - první právní předpis upravujícím statut dobrovolníka v ČR
  - Upravuje jen omezenou část dobrovolnictví v ČR!
    - ✦ Zákon nemá za cíl dobrovolnictví regulovat, ale vymezit standardy, za jakých chce stát dobrovolnictví podporovat z kapitoly MV ČR

Zákon o dobrovolnické službě

- **Zákon zavádí do českého právního řádu několik zcela nových pojmů. Jedná se např. o pojmy**
  - **Dobrovolník** – člověk vykonávající dobrovolnou činnost, resp. práci bez nároku na finanční ohodnocení
  - **Dobrovolnická činnost** – aktivity spojené s organizací dobrovolnictví
  - **Dobrovolnická služba** – výkon dobrovolné práce na základě smluvního vztahu (krátkodobá a dlouhodobá – delší než 3 měsíce)
  - **Vysílající a přijímající organizace**
    - ✦ Ve Evropě běžné pojmy

Typy dobrovolnictví dle české legislativy

- Dobrovolníci dle zákona o dobrovolnické službě
- Členové jednotek sboru dobrovolných hasičů (zákon o PO)
- Dobrovolníci mimo zákona o dobrovolnické službě
- Dobrovolníci ve smyslu zákona o IZS – ostatní složky (občanské sdružení nebo jiné NNO)

Právní pozadí - další pojmy

- vysílající organizace (v ČR 76)

- Občanské sdružení/ spolek
- Obecně prospěšná společnost
- Církev nebo církevní právnická osoba

Tato NNO dostává od MV akreditaci na 3 roky, může být obnovena.

Problém s novým občanským zákoníkem

- přijímající organizace

• Akreditační proces:

- MVČR, první akreditace udělilo v červnu 2003
- Akreditovanými organizacemi projde každoročně přibližně 10 000 dobrovolníků, kteří se na veřejně prospěšné činnosti organizací podílí v průběhu celého roku.

Poskytování akreditací - smysl

- procesu akreditace dobrovolnické služby MV sleduje a kontroluje:
  - jak jsou dobrovolníci **vybírání** a **připravení** na svoji činnost
  - zda a jaká **rizika jejich činnost** může představovat a jak jsou proti těmto rizikům **chráněni**
    - ✦ pojištěním, odborným vedením
  - jak je jejich činnost **kontrolována**
- Platná akreditace poté umožňuje požádat o dotaci u MV ČR, zejména na vybavení a služby týkající se přímo dobrovolníků.

Ekonomický rozměr dobrovolnictví

- Vytváří hodnoty, **nezachycované standardními ekonomickými indikátory typu HDP**
- HDP?
  - peněžním vyjádření **celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území**; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky (ČSÚ).
Zjišťuje se:
    - ✦ (1) produkční metodou
    - ✦ (2) výdajovou metodou
    - ✦ (3) důchodovou metodou

Výpočet HDP

- Produkční metoda

- součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých institucionálních sektorů nebo odvětví a čistých daní na produkty

$$HDP = \textit{produkce} - \textit{mezispotřeba} + \textit{daně z produktů} - \textit{dotace na produkty}$$

- Výdajová metoda

- součet konečného užití výrobků a služeb rezidentskými jednotkami (skutečná konečná spotřeba a tvorba hrubého kapitálu) a salda vývozu a dovozu výrobků a služeb.

$$HDP = \textit{Výdaje na konečnou spotřebu} + \textit{Tvorba hrubého kapitálu} + \textit{Vývoz} - \textit{dovoz}$$

- Důchodová metoda

- součet prvotních důchodů za národní hospodářství celkem

$$HDP = \textit{náhrady zam.} + \textit{daně z výroby a z dovozu} - \textit{čistý provozní přebytek} + \textit{čistý smíšený důchod} + \textit{spotřeba fixního kapitálu}$$

Dvě základní otázky:

- 1) Proč měřit ekonomickou hodnotu dobrovolnictví?
- 2) Jak ji měřit?

1) Proč měřit ekonomickou hodnotu dobrovolnictví?

- Nevyčíslená hodnota dobrovolnické práce má za následek **odrazování obyvatel od dobrovolnictví**. Její vyčíslení naopak motivuje obyvatele k dobrovolnictví.
- Nevyčíslená hodnota dobrovolnické práce má za následek **obtížnější získávání finanční podpory dobrovolnictví** ze strany státu
- Nevyčíslená hodnota dobrovolnické práce komplikuje státu i dobrovolnickým organizacím **rozhodování o finanční podpoře dobrovolnictví**
  - (ILO, 2011; Salamon, Sokolowski a Haddock, 2011, s. 220; Ironmonger, 2008)

Tři závěry k otázce měření ekonomické hodnoty dobrovolnictví (Salamon, Sokolowski a Haddock (2011))

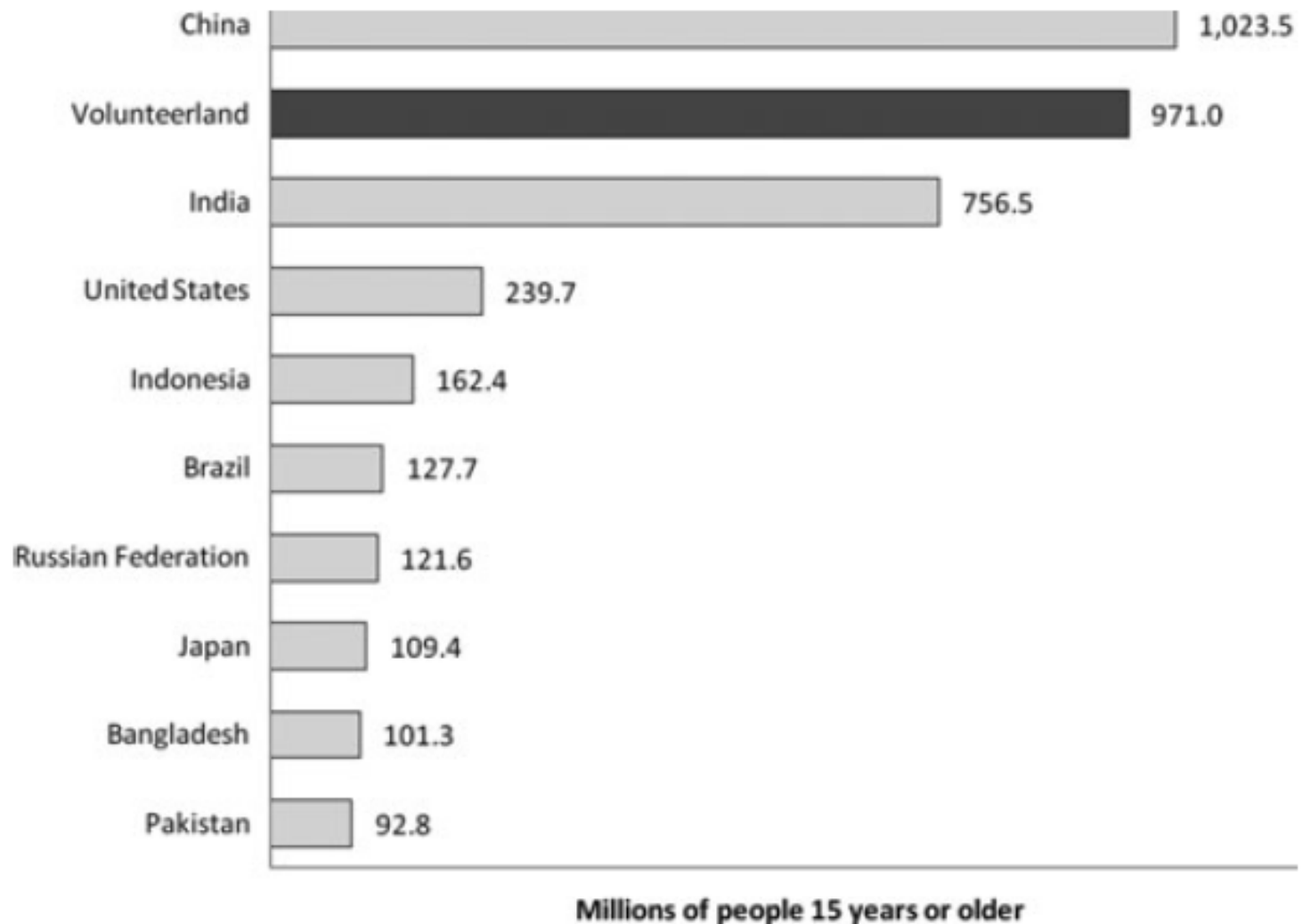

- Je možné vytvořit **smysluplné odhady** ekonomické hodnoty dobrovolnictví
- Tyto odhady, byť předběžné a střízlivé, ukazují, že tato hodnota je **obrovská**
- Omezení stávajících dat přineslo potřebu vytvoření **rozsáhlejšího a systematického přístupu ke sběru dat**, tak aby byly k dispozici spolehlivá a srovnatelná data o dobrovolnické práci

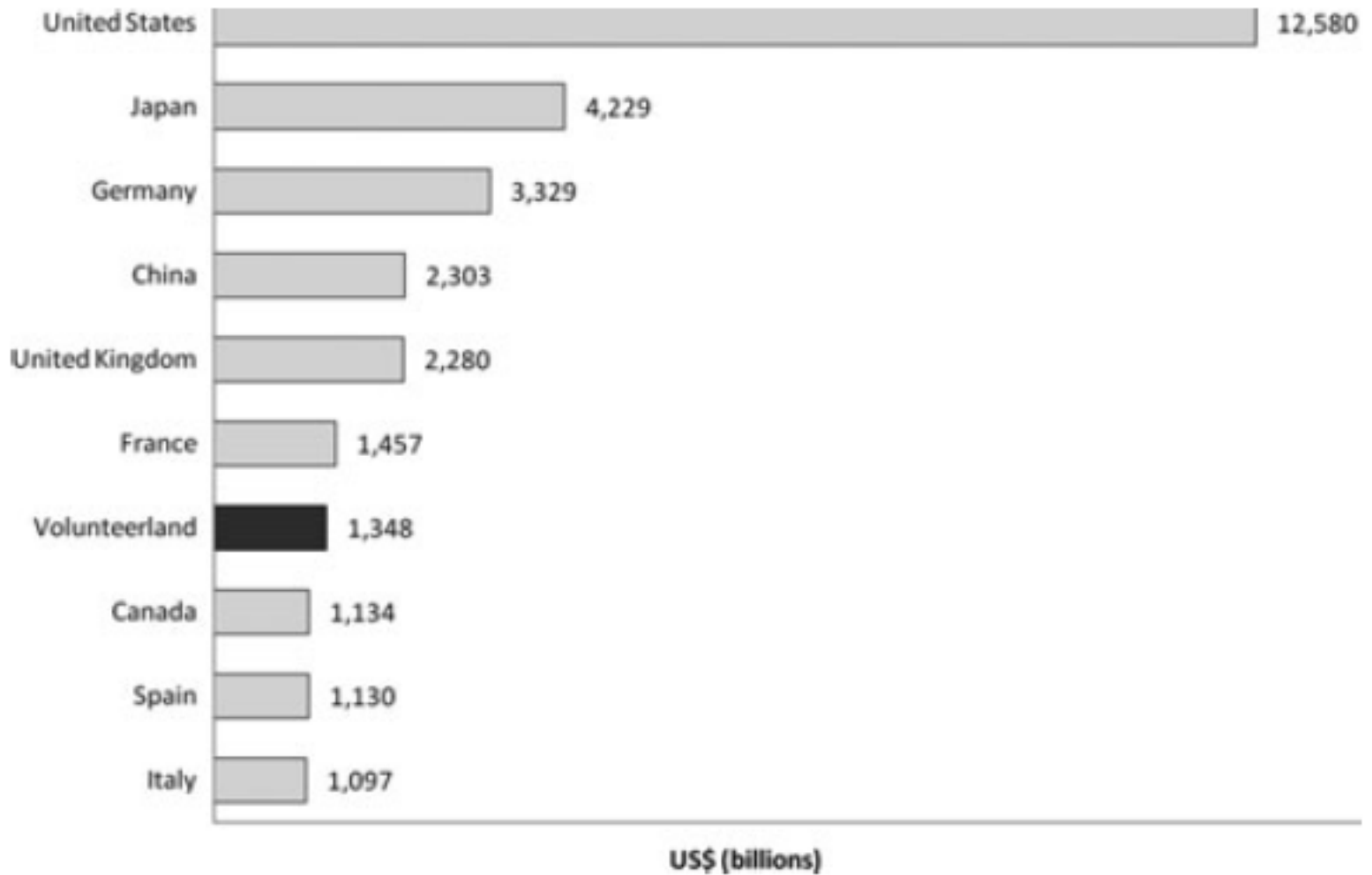
Celosvětová ekonomická hodnota dobrovolnictví

- Podle odhadů vykonává dobrovolnickou činnost skoro miliarda lidí ročně a hodnota jejich dobrovolnické práce je **1 348 miliard USD** (Salamon, Sokolowski a Haddock 2011, s. 236).
- Zajímavým závěrem této studie také je, že pokud by všichni dobrovolníci světa obývali jednu zemi, šlo by o **druhou nejlidnatější** zemi se **sedmou nejsilnější** ekonomikou.

Figure 1 – The global volunteer workforce vs. the adult population of the world's largest countries

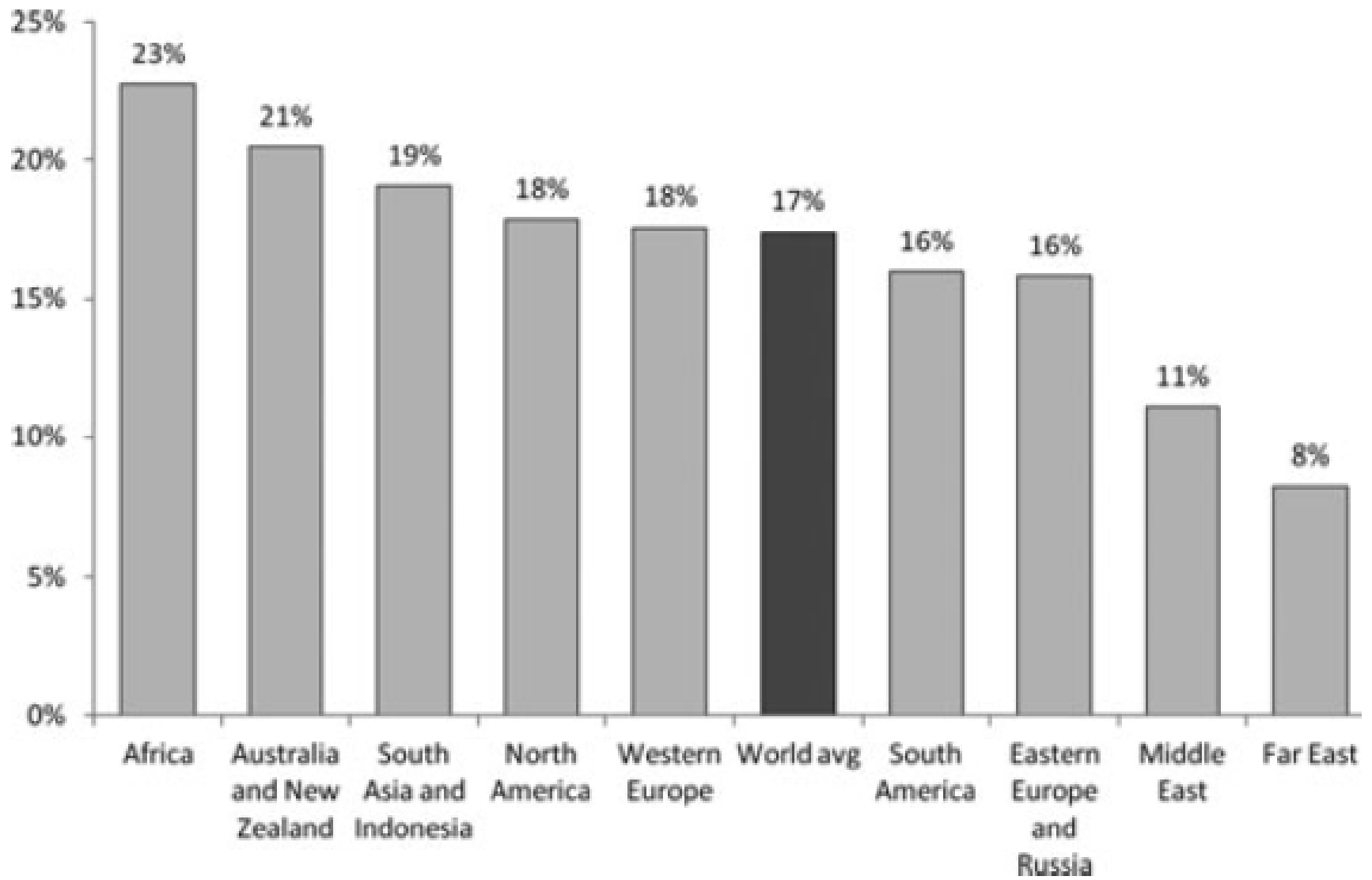
Figure 2 – The global volunteer economy vs. the GDP largest national economies (circa 2005)

Table 2 – Distribution of global volunteer workforce

Region	Volunteers		Population % of total
	Number (mns)	% of total	
By income level			
Low	297.1	30.6%	32.1%
Lower middle	304.2	31.3%	37.3%
Upper middle	114.5	11.8%	12.9%
High (nonOECD)	13.2	1.4%	1.0%
High (OECD)	242.1	24.9%	16.7%
Total	971.0	100%	100%
By geographic region			
North America	107.0	11.0%	7.3%
South America	55.9	5.8%	6.7%
Western Europe	98.8	10.2%	7.2%
Eastern Europe & Russia	71.8	7.4%	7.1%
Middle East	63.7	6.6%	6.1%
Africa	75.5	7.8%	9.2%
Far East	204.2	21.0%	26.0%
South Asia & Indonesia	285.4	29.4%	30.0%
Australia & New Zealand	8.7	0.9%	0.4%
Total	971.0	100%	100%

Table 3 – The global volunteer economy, by income level and region of country

Region	Economic value of volunteers		
	Amount (US\$ billion)	% of total	% of GDP total
By income level of country			
Low and lower middle	103.3	7.7%	13.1%
Upper middle to high	1, 244.9	92.3%	86.9%
Total	1, 348.1	100.0%	100.0%
By geographic region			
North America	516.8	38.3%	33.2%
Western Europe	471.6	35.0%	26.6%
Far East	117.1	8.7%	17.5%
South Asia & Indonesia	65.9	4.9%	5.5%
Africa	48.8	3.6%	3.6%
Eastern Europe & Russia	42.9	3.2%	4.4%
Australia & New Zealand	36.4	2.7%	2.1%
Middle East	24.5	1.8%	3.4%
South America	24.2	1.8%	3.7%
Total	1, 348.1	100%	100%

Figure 3 – Value of volunteer work compared to government spending

Praktické použití ekonomické hodnoty dobrovolnictví

- a) Vstup do povinného **kofinancování** při žádosti o grant či dotaci
- b) Použití při analýzách **efektivnosti** (VIVA) a společenských dopadů (SROI)
- c) Ekonomická hodnota dobrovolnictví jako součást **motivačního programu**
- d) Zahrnutí hodnoty práce dobrovolnické práce do **účetnictví**

a) Kofinancování

- Vstup ekonomické hodnoty do povinného kofinancování
- V ČR upraveno dokumentem „Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR NNO ústředními orgány státní správy“
  - *„do spolufinancování projektu může ústřední orgán hodnověrným způsobem zahrnout i práci dobrovolníků podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Výši této spoluúčasti stanoví příslušný ústřední orgán.“*

Kofinancování v ČR

- Snaha ukotvit tuto možnost zákonem.
- Při projednávání novely zákona o dobr. službě, potřebné náležitosti nového zákona dobrovolnictví:
  - Zahrnutí jak obecné úpravy dobrovolnictví, tak akreditované dobrovolnické služby.
  - Rozšíření benefitů ze zákona o dobrovolnické službě na **celé spektrum dobrovolnictví**. Zejména o daňové výhody a možnost **spolufinancování projektů ze státního rozpočtu** vyčíslením dobrovolnické práce.

Kofinancování v EU – výzva Evropského hosp. a soc. výboru k Evr. komisi (12/2013)

- Vytvoření podmínek pro zahájení **metodologické práce a pilotních studií** za účelem určení zásad zkoumání dobrovolnické práce na základě **doporučení Manuálu ILO pro měření dobrovolnické práce**
- **Vypracování jednotné metodiky zkoumání dobrovolnické práce** v průběhu několika let a zakotvit ji v příslušném nařízení Komise jakožto systematické zkoumání prováděné členskými státy
- **Podnítit statistické úřady členských zemí do zapojení do výzkumu dobrovolné činnosti** ještě před platností tohoto nařízení
- **Shromážd'ování a zpřístupňování ucelených informací** získaných při výzkumu dobrovolnické práce
- Zavést závazná právní opatření na úrovni EU a na úrovni členských států, díky nimž bude neziskový sektor moci **spolufinancovat veřejné granty ekonomickou hodnotou dobrovolné činnosti odhadnutou na základě spolehlivých statistických údajů**, jež budou získány pomocí statistických nástrojů vypracovaných v souladu s tímto stanoviskem.

První výzva

pro předkládání žádostí o poskytnutí
grantu v rámci Fondu pro nestátní neziskové organizace

a

Doplňkového grantu
z Fondu pro bilaterální spolupráci na programové úrovni

FOND PRO NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Financován z EHP fondů 2009-2014

Datum vyhlášení: 20. ledna 2014

Kofinancování v ČR, praktický příklad – Fond pro NNO

- Je vyhlašován konsorciem Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS) a Nadace Partnerství.
- Podmínkou je povinné **kofinancování ze strany NNO** ve výši 10 % až 49 % celkových nákladů
- Až polovina z této částky může být hodnota dobrovolnické práce podle **zákona o dobrovolnické službě**.
- Celkem tedy až 24,5 % z celkových nákladů projektu může představovat ekonomická hodnota dobrovolnické práce.

Fond pro NNO

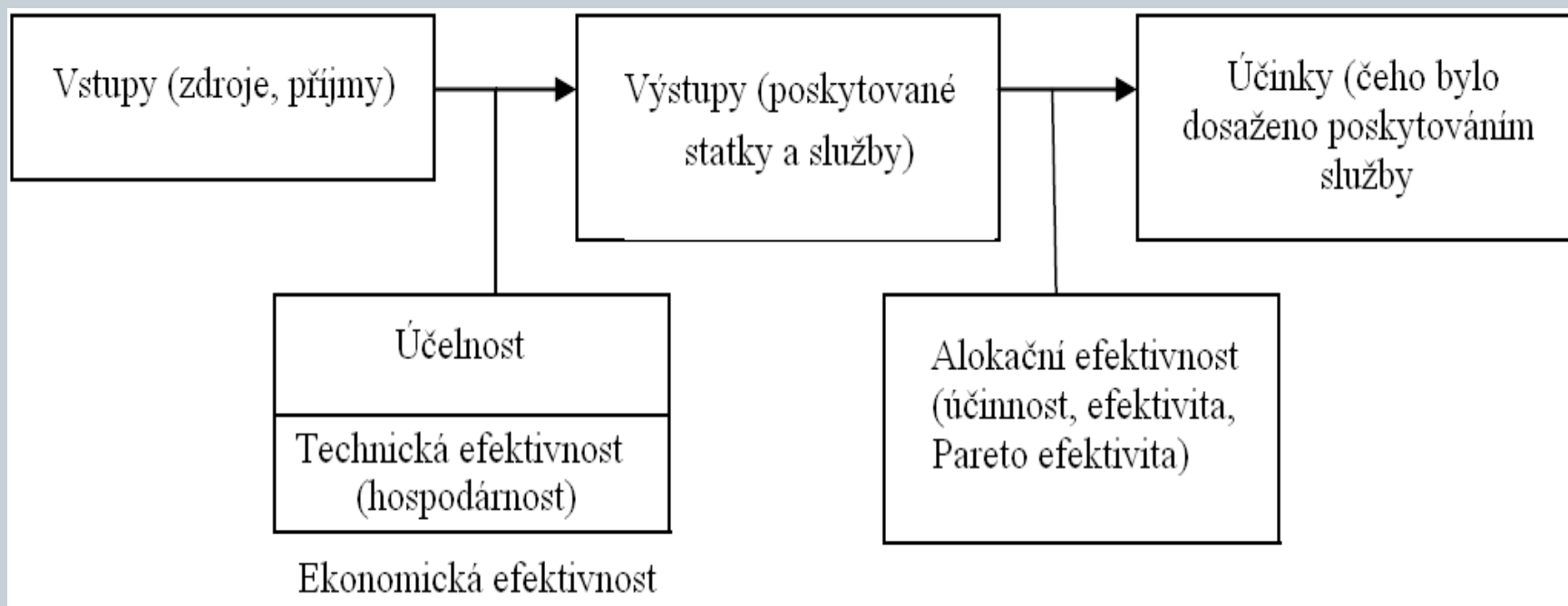
- Minimální výše grantu je 300 000 Kč, maximálně 1 000 000 až 2 000 000, v závislosti na délce (12 až 24 měsíců).
- Pro ocenění dobrovolnické práce dokumentace této grantové výzvy uvádí 24 mezd specialisty, přičemž tento soubor má souhrnně tyto charakteristiky (v Kč)
- Minimum: 83
- Maximum: 283
- Aritmetický průměr: 141.125
- Medián: 141.5

Tabulka oceňování dobrovolnické práce Fondu pro NNO, financovaného z EHP fondů 2009 - 2014

Typové činnosti	Hodinová sazba
Dobrovolníci pečující o děti, pomocníci s předškolní výchovou	160
Dobrovolník pro oblast např. PR manažer, fundraiser, personalista, apod.	161
Dobrovolník pro volnočasové aktivity a neformální vzdělávání (např. vedoucí tábora)	160
Grafické práce	138
Koordinování dobrovolníků	158
Lékařská výpomoc	283
Manažerské a koordinátorské práce na projektu	158
Pomoc při prodeji	104
Pomoc s osobní asistencí (sociální pracovník)	126
Pomoc s překlady/tlumočením	121
Právní služby	139
Psycholog	167
Rehabilitační pracovník, fyzioterapeut	130
Specializovaná/ metodická činnost pro environmentální nebo sociální oblast	157
Terénní pracovník (pro environmentální oblast), průvodce	101
Učitelé pro práci s cílovými skupinami	160
Všeobecná zdravotní sestra	179
Výpomoc s provozní administrativou	121
Výpomoc s distribucí letáků/informačními kampaněmi	94
Výpomoc s úklidem/pomocnými pracemi	83
Výpomoc v kuchyni	86
Výpomoc s finanční administrativou	144
Webmaster, ostatní činnosti v ICT	154
Zdravotní asistent/ka (ošetřovatel/ka)	103

b) Analýzy efektivnosti

- VIVA, SROI

VIVA (Volunteer investment and value audit)

- Hodnocení **ekonomické efektivity dobrovolnických programů** a následně také k jejímu řízení, dle vývoje v čase nebo srovnání mezi zařízeními (Gaskin, 2011).
- Porovnává **zdroje použité k zajištění dobrovolnictví** (náklady na řídicí pracovníky, výcvik, pojištění a řízení) s **hodnotou práce dobrovolníků** (Williams, 2005).
- Využívá přitom zjištěnou **ekonomickou hodnotu dobrovolnictví**, které porovnává se sumou zdrojů na podporu daného dobrovolnictví.

VIVA - výpočet

$$VIVA \text{ ukazatel} = \frac{v}{i}$$

- v ekonomická hodnota času dobrovolníků
- i zdroje k podpoře dobrovolníků

SROI Analýza společenské návratnosti investice

- Vyvinula se z **CBA**
- hledá i pro nefinanční dopady **hodnotu vyjádřenou v peněžních jednotkách**, aby bylo možné porovnat dopady různých projektů a vyhodnotit **efektivnost investice z pohledu všech zainteresovaných stran**.
- Výsledkem analýzy SROI je **ukazatel společenské návratnosti investice** – poměr celkové hodnoty dopadů a nákladů.
- Například poměr 3 : 1 znamená, že každá 1 Kč investovaná do projektu vygenerovala zainteresovaným stranám výsledky v celkové hodnotě 3 Kč. (Příručka k SROI, s. 5)
- „*SROI is about value, rather than money.*“ (Cabinet Office, 2009)

c) Motivační program

- Projekt na UMB v Banské Bystrici (Korimová a Svoreňová, 2013)
- Cílem projektu je **zvyšovat zájem o dobrovolnictví** na Slovensku a hledat vhodné **nástroje na jeho podporu**
- Koncept „dobrovolnické alternativní měny“ (DAM), vycházející z historie systému **časových kreditů**, umožňující národní výměnu služeb (Korimová, Svoreňová, 2013, s. 223).

Časová banka (o. s. BartTime)

Stenly si prezrie svoje transakcie na www.casovabanka.sk

Mesačný výpis				
Stanley Smith	Balance on	10/1/99		0.00
Portland, Me	Balance on	10/30/99		3.00
04101	Credits Earned in Period		4.00	
Date	Service	Member	Debit	Credit
10/15/99	Grocery Shopping	Marta Mesa		2.00
10/22/99	Entertainment	Raoul Sanchez	1.00	
10/29/99	Yard Work	Stanley Smith		2.00

Stenly sa zapojí do Časovej Banky a vymenuje služby, ktoré vie ponúknuť a tie, ktoré by potreboval.

Marta, členka Časovej Banky zavolá o pomoc pri nakupovaní potravín.

Stenly ide nakupovať pre Martu a zarobí dva Časíky.

- starostlivosť o deti
- preprava
- starostlivosť o starších
- ručné práce
- pomoc v domácnosti
- varenie
- pomoc pri oddychu
- asistencia v kancelárii
- vyučba
- práca v záhrade
- sprevádzanie
- upratovanie bytu
- dohľad nad okolím

Katka minie jej Časíky tak, že jej Stenly pohrabe záhradu

Ako využije Stenly svoje zarobené Časíky? Pozri si celý kolobeh!

Marta uštrikuje pre Robertu sveter a zarobí si Časíky

Katka zarobí Časíky tak, že uprace Martu byt.

Raoul minie svoje Časíky tak, že mu Roberta pomôže so synom Dustinom ktorému prečíta rozprávku.

Stenly minie jeho Časíky tak, že mu Raoul zahrá na oslave.

Dostaneme čo potrebujeme, ak použijeme to čo máme.
- Dr. Edgar Cahn, zakladateľ

Rozdíl DAM a časové banky

- V případě DAM je dobrovolnická práce jednotlivých dobrovolníků je v informačním systému přepočítávána na ekonomickou hodnotu dobrovolnické práce.
- K přepočtům je využíváno mzdy specialisty na základě členění SK NACE na **Eura**. (Korimová, Svoreňová, 2013, s. 224).
- Systém DAM také umožňuje částečnou možnost kvantifikace přínosu dobrovolnické práce pro samotné dobrovolníky, kteří tak mohou získat větší šanci na uplatnění na trhu práce.
- Korimová a Svoreňová (2013, s. 224) také považují dobrovolnickou práci za určitý „**mezitrh**“ **práce**, kde se dobrovolníci zdokonalují a zaškolují pod odborným vedením přijímající organizace.

2) Jak měřit ekonomickou hodnotu dobrovolnictví?

Strategie hodnocení	Zaměření měření	Metoda hodnocení	
		Zjištění	Deklarování
Náklady náhrady	Vstupy	Mzda potřebná pro placeného pracovníka namísto dobrovolníka	Odhad vedoucího dobrovolníků
Náklady obětované příležitosti	Vstupy	Ušlá mzda dobrovolníka	Odhad dobrovolníka
Společenské přínosy	Výstupy	Náklady na tržní zajištění přínosů z dobrovolnictví	Odhad příjemce aktivit

Zdroj: Salamon, Sokolowski a Haddock, *Measuring the Economic Value of Volunteer Work Globally: Concepts, Estimates, and a Roadmap to the Future*. September 2011, s. 226)

Rozdíl náhradních mezd

Novákův přehled náhradních mezd podle různých metodik (2000 až 2007)

Rok	Strategie měření						
	MPSV	Hestia	Medián	ČSÚ	VŠE	Průměr	Ind. Sec.
2000	37,73	33,45	76,94	76,94	82,51	88,29	98,88
2001	40	45	85,52	85,52	90,27	98,49	110,31
2002	44,3	50,85	90,52	90,15	96,13	105,61	118,28
2003	48,14	55,35	97,3	89,21	101,84	113,63	127,27
2004	48,26	59,4	102,23	106,73	109,55	118,62	132,85
2005	51,69	63,75	108,08	113,44	116,2	126,01	141,13
2006	54,3	69,6	112,27	120,19	120,11	131,81	147,63
2007	57,38	72,15	119,38	126,34	127,81	144,51	161,85

Zdroj: Upraveno autorem na základě Nováka (2008, s. 164).

Základní vzorec k výpočtu ekonomické hodnoty dobrovolnictví

- $$v = w * t$$

v ekonomická hodnota dobrovolnictví

w náhradní mzda

t počet dobrovolnických hodin

Rozšířený vzorec k výpočtu ekonomické hodnoty dobrovolnictví

$$v^k = \sum_{i=1}^n h_i * w_i^k$$

$i = (1, 2, 3, \dots, n)$
 $k = (1, 2, 3, \dots, n)$

v_i^k	Ekonomická hodnota dobrovolnictví při vybrané strategii měření
h_i	Počet dobrovolnických hodin při daném typu dobrovolnictví
w_i^k	Náhradní mzda za daný typ dobrovolnictví a daném typu náhradní mzdy
i	Typ dobrovolnictví
k	Typ náhradní mzdy

Hodnota dobrovolnické práce v ČR (ČSÚ)

• Imputovaná hodnota DP

○ Základní hodnoty

✦ Medián hodinového výdělku v nepodnikatelské sféře

○ Informační systém o průměrném výdělku (ISPV)

✦ Počet odpracovaných hodin dobrovolníky

Rok	medián
2005	113
2006	120
2007	127
2008	133
2009	142,1
2010	137,34

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet hodin	63 mil.	48,9 mil.	83,2 mil.	47,2 mil.	46,9 mil.	44 mil.
Oceňená dobr. práce (mil Kč)	7 145	5 875	10 558	6 296	6 704	6 087

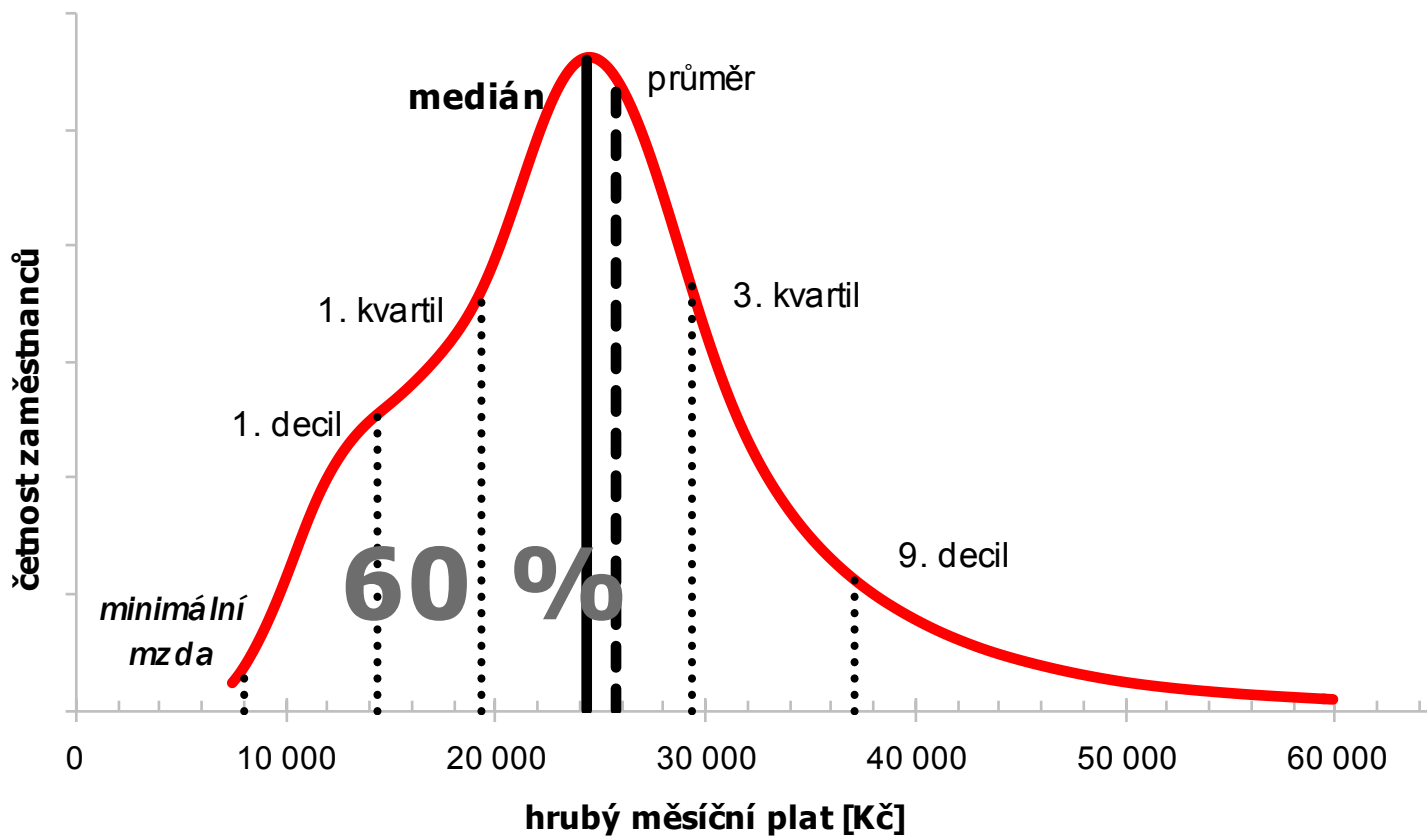
Má každá odpracovaná hodina stejnou hodnotu?

Diferenciace platů v ČR za rok 2012

Diferenciace	Kč/měsíc	Kč/hod
1. decil	14 371,00	82,31
1. kvartil	19 337,00	110,75
Medián	24 304,00	139,20
3. kvartil	29 337,00	168,02
9. decil	37 119,00	212,59

Zdroj: upraveno autorem na základě ISPV 2012, s. 13

Rozložení distribuce platů v ČR za rok 2012 podle ISPV

Orientační rozdělení dobrovolnictví v ČR podle činností a náhradní mzdy

Skupina dobrovolných prací	Třída	Hlavní třída	Zastoupení v ČR (Novák, 2008)	Hodnota mediánové mzdy 2013 (Kč)
Pomocné práce	9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	27 %	81,33
Administrativní práce	4	Nižší administrativní pracovníci	8 %	120,65
Služby pro klienty	3	Techničtí a odborní pracovníci	49%	150,79
Řízení organizace	1	Řídící pracovníci	8 %	238,97
Expertí, konzultanti	2	Specialisté	8 %	206,14

Stav dobrovolnictví v ČR

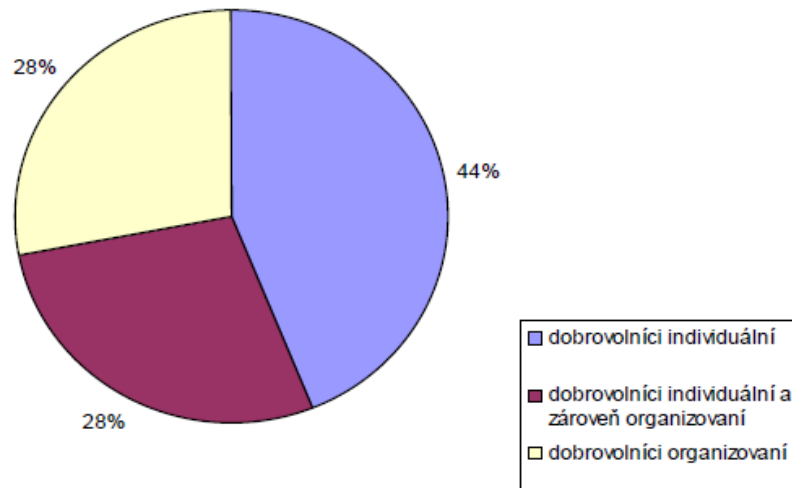
dobrovolnik.cz

Dobrovolnictví ve ČR: Vyzkum FSV UK (2009 – 2010)

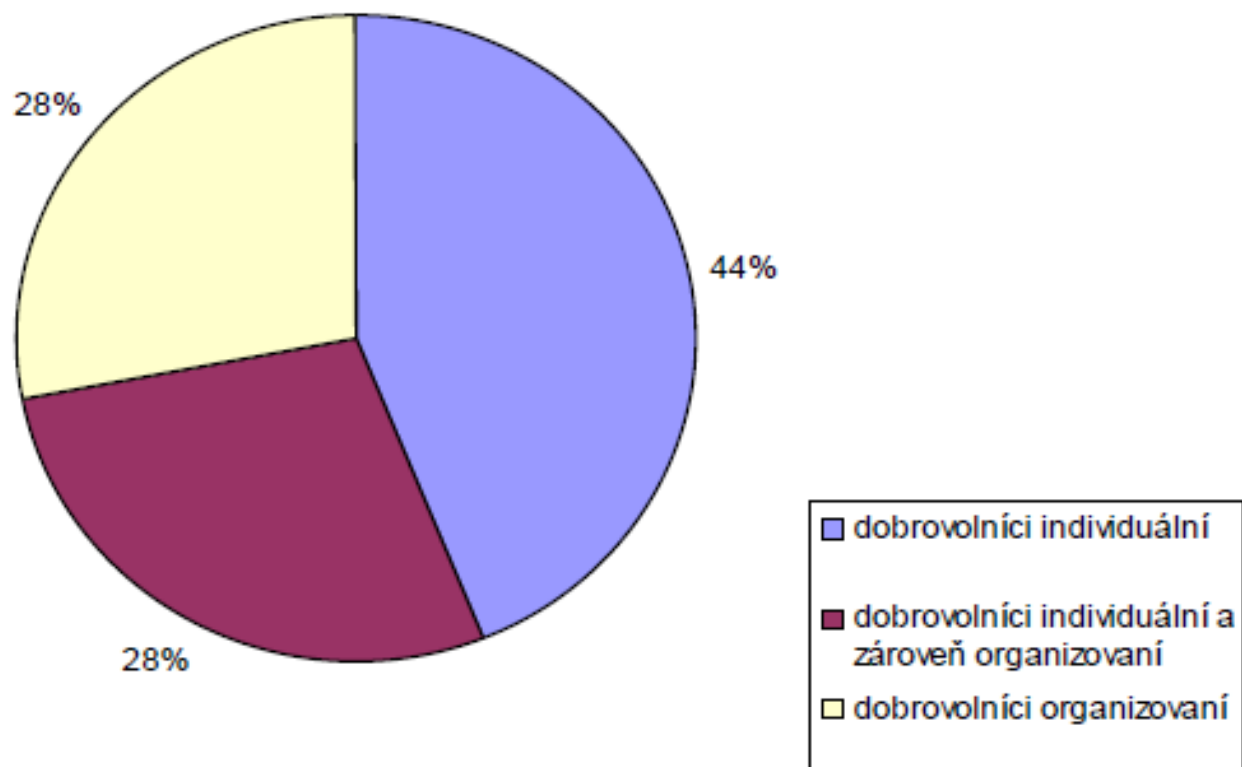
- **Dobrovolnictví organizovanému se věnuje 30% občanů ČR.**
- **Neformálnímu, individuálnímu dobrovolnictví se věnuje 38% občanů ČR.**
  - Především jde o sousedskou výpomoc, které se věnovalo 72% neformálních dobrovolníků.

Podíl tří typů dobrovolnictví v celku dobrovolníků
(Frič a Pospíšilová, VHD 2009)

Podíl tří typů dobrovolnictví v celku dobrovolníků
(Frič a Pospíšilová, VHD 2009)

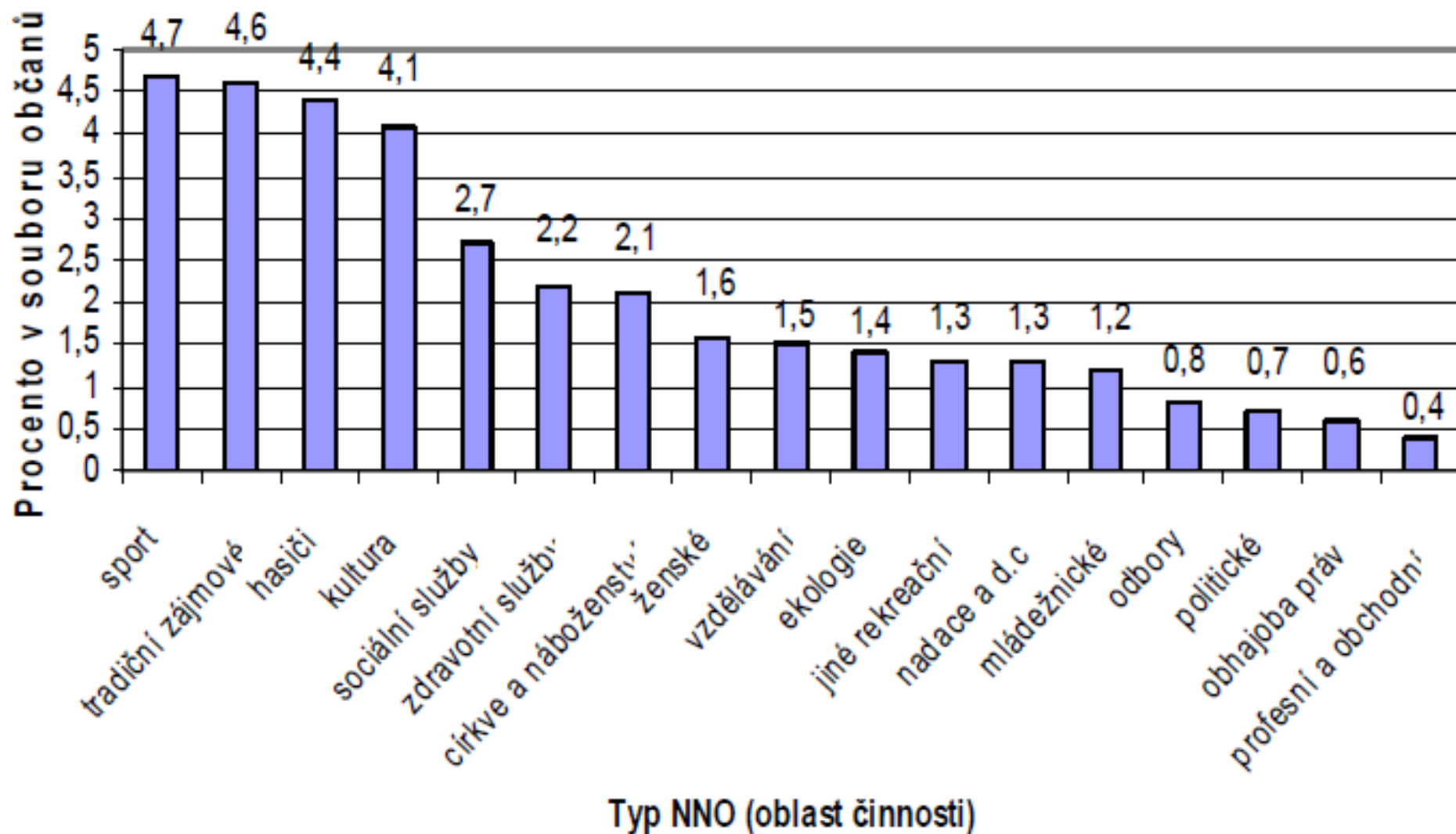

Organizovaní dobrovolníci v ČR

- v průměru odpracují **11 hodin za měsíc**.
- Většina z nich se věnuje své činnosti:
  - **dlouhodobě** (déle než 3 roky pracuje pro jednu organizaci téměř 60 % dobrovolníků)
  - **pravidelně** (alespoň jednou za měsíc se v posledních roce věnovalo dobrovolnictví téměř 75 % dobrovolníků).

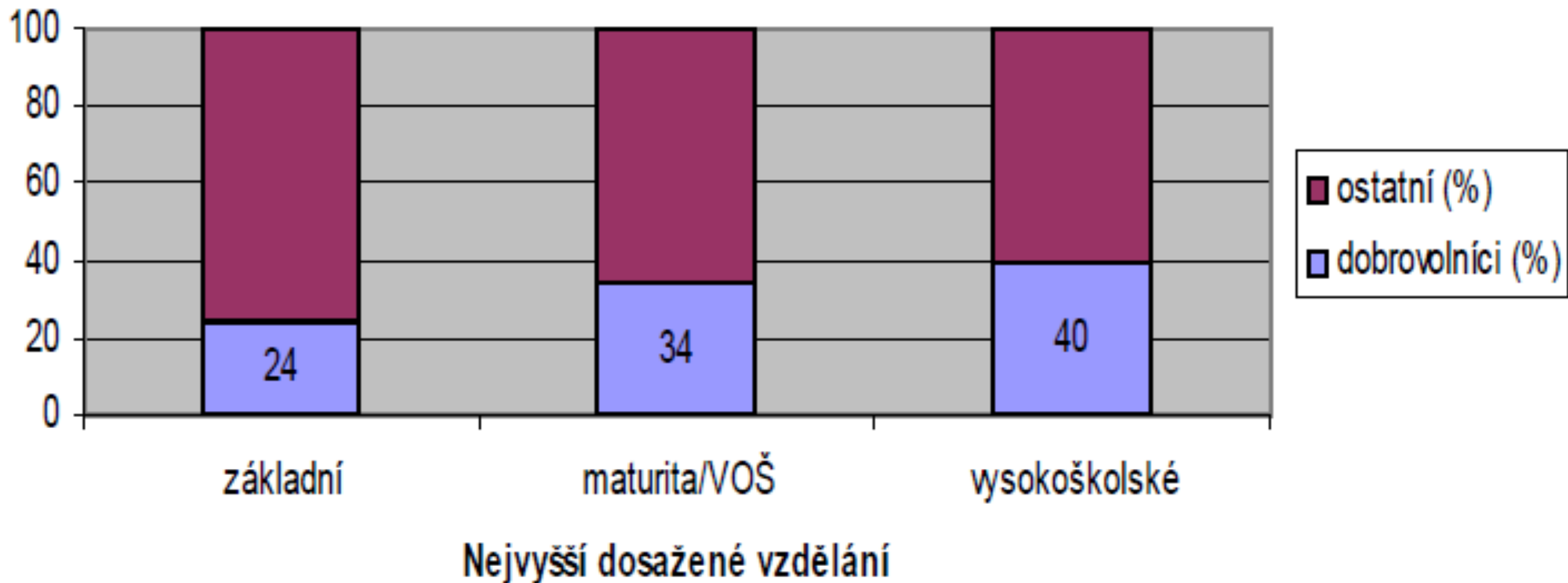
Podíl organizovaných dobrovolníků v reprezentativním souboru
občanů ČR od 15 let podle typu NNO
(Frič a Pospíšilová, VHD 2009)

Podíl organizovaných dobrovolníků v souboru občanů ČR od 15 let podle vzdělání

(Frič a Pospíšilová, VHD 2009)

Profesionalizace dobrovolné činnosti

Indikátory profesionalizace dobrovolné činnosti (%)

(Zdroj: Frič, Pospíšilová, VHD, 2009)

	Podíl dobrovolníků, kteří se s touto praxí v současné organizaci setkali (bez odpovědi nevím, neodpověděl)
V organizaci je koordinátor dobrovolníků	55
Prošli cíleným školením	45
Prošli vstupním interview	34
Obdrželi popis práce	24
Byla požadována reference	16
Mají uzavřenu s organizací smlouvu	15
Byli vysláni dobrovolnickým centrem	6

Důvody pro dobrovolnictví

Jak důležité byly následující důvody pro vaše rozhodnutí vykonávat dobrovolnou práci
(Zdroj: Frič, Pospíšilová, VHD, 2009)

	Velmi/Dost důležitý
Jednoduše mě to bavilo	85%
Možnost uplatnit své schopnosti	77%
Jednoduše cítím , že je důležité pomáhat jiným	76%
Přesvědčení, že je to má občanská povinnost	54%

- **Silné praktické implikace pro nábor dobrovolníků!**
  - Jaké?

Průměrný český dobrovolník

- pracuje **pravidelně a dlouhodobě** – až tři čtvrtiny dobrovolníků pracuje déle než dva roky pro tu samou organizaci.
- Je loajálním členem své organizace i proto, že zde nachází **přátelské prostředí a silné emocionální vazby** na jiné členy organizace.
- Většinou jde o **menší zájmovou organizaci** (klub, sdružení, spolek) **bez zaměstnanců** s nízkou mírou profesionalizace řízení dobrovolníků.
- Tato organizace působí hlavně v oblastech **sportu, kultury a rekreace**.
- Motivace průměrného dobrovolníka je **volnočasová a pohodová** – má ze své dobrovolnické aktivity požitek, užívá si ji, baví ho to.

Závěr:

- Dobrovolnictví není zadarmo
- Stojí to čas a také peníze spojené s:
  - Náborem dobrovolníků
  - Řízením dobrovolníků
  - Péčí o dobrovolníky (školení, pojištění atd.)
  - Zajišťování práce dobrovolníků (doprava, strava, atd.)

Závěr II

- Ekonomická hodnota dobrovolnictví není jen statistický údaj, ale ukazatel ovlivňující:
  - financování projektů
  - umožňující hodnocení efektivity dobrovolnictví
- Efektivnost dobrovolnictví:
  - K hodnocení technické efektivity slouží VIVA
  - K hodnocení ekonomické efektivity slouží [SROI](#)

Reference

- Frič a Pospíšilová – Vzorce a hodnoty dobrovolnictví
<http://www.dobrovolnik.cz/res/data/024/002872.pdf> a
<http://www.dobrovolnik.cz/res/data/024/002868.pdf>
- Salamon, Lester M., S. Wojciech Sokolowski, and Megan A. Haddock. "Measuring the economic value of volunteer work globally: Concepts, estimates, and a roadmap to the future." *Annals of Public and Cooperative Economics* 82.3 (2011): 217-252.
- Satelitní účet neziskových institucí <http://apl.czso.cz/nufile/SUNI.pdf>
- Ironmonger, D. (2008), The economic value of volunteering in Queensland, Updated report – May 2008, Queensland Government, Department of Communities, Brisbane)
- SATELITNÍ ÚČET NEZISKOVÝCH INSTITUCÍ. <http://apl.czso.cz/nufile/SUNI.pdf>
- On the Economics of Volunteering
http://www.zef.de/fileadmin/webfiles/downloads/zef_dp/zef_dp31-00.pdf
- www.dobrovolnik.cz
- Dobrovolnická služba – MVČR <http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx>
- European year of Volunteering <http://europa.eu/volunteering/>
- World volunteer web <http://www.worldvolunteerweb.org/>
- Jakou cenu má dobrovolník:
http://www.neziskovsky.cz/clanek/1165/511_559_565/fakta_legislativa-a-ucetnictvi_navody-legislativa/jakou-cenu-ma-dobrovolnik

Reference a zajímavé odkazy:

- Příručka k SROI <http://www.sroi.cz/images/stories/A5-prirucka-SVI11---FINAL2-nahled.pdf>
- Manuál k VIVA metodě
- Česká rada dětí a mládeže <http://www.crdm.cz/>
- Mládež ČR – brožura <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>
- On the Economics of Volunteering
http://www.zef.de/fileadmin/webfiles/downloads/zef_dp/zef_dp31-00.pdf
- Zákon o dobrovolnické službě
http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/s.155/701?PC_8411_number1=198&PC_8411_l=198/2002&PC_8411_ps=10#10821
- ADRA www.adra.cz
- Diakonie www.diakonie.cz
- Charita www.charita.cz
- Člověk v tísni www.clovekvtisni.cz
- Český Červený kříž www.cck-cr.cz/